

Anmälan mot statsminister Ulf Kristersson med anledning av sjukvårdskrisen

Årsskiftet 2022/2023 stod det klart att situationen i den svenska sjukvården skulle komma att försämrast. Den höga inflationen hade då slagit igenom i sjukvårdens kostnader och Sveriges regioner larmade samfällt om att situationen inför 2024 skulle komma att bli än värre. Under våren 2023 blev det tydligt att statsbidragen för 2024 skulle behöva höjas kraftigt för att undvika en sjukvårdskris.

Regeringen tog dessvärre inte regionernas varningar på allvar. I höstbudgeten för 2024 gjordes otillräckliga tillskott vilket tvingade regionerna att planera för nedskärningar. Under vintern varslades medarbetare samtidigt som andra fick inställd semester och övertid. I vissa regioner stängdes vårdavdelningar. Väntetider och tillgänglighet försämrades.

Den 10 februari 2024 kommenterade statsminister Ulf Kristersson situationen. I en direktsänd Tv-debatt lovade han att "Det är regeringen och samarbetspartierna som kommer lägga fram den budget som också kommer se till att vi inte säger upp människor i den svenska sjukvården".¹ Han syftade då på den kommande vårbudgeten vilken i mars 2024 blev känd och där regeringen gav regionerna ett ettårigt engångsbidrag. Insatsen var inte tillräcklig för att statsministerns löfte skulle hålla. Alla regionernas budgetar för 2024 beslutades under 2023 och det hade i den aktuella situationen krävts väsentligt mer för att förhindra framtvingade uppsägningar och varsel.

I riksdagens frågestund den 29 februari 2024 fick statsminister Ulf Kristersson frågan om sitt medieuttalande och konstaterande då att "Den delen vill vi från statens sida hjälpa regionerna med. Därför har jag i den här kammaren och i tv sagt att staten, vi kommer ta vår del av ansvaret för att se till att regionerna kommer igenom denna tuffa tid av hög inflation".²

När vi nu närmar oss nästa år börjar varslen att övergå i uppsägningar. Först ut har varit Östergötland där beskedet i slutet på september blev att 235 medarbetare sades upp.³ Under året har redan drygt 600 personer avslutat sina anställningar vilket innebär att nästan hela det varsel om 900 personer som beslutats i praktiken genomförts i personalminskningar. Fler uppsägningar är att vänta i andra regioner runt om i landet.

Mot denna bakgrund finns skäl att rikta kritik mot statsministerns uttalanden, såväl i tv som i riksdagens kammare. I ett läge då svensk sjukvård befinner sig i kris har man som statsminister ett ansvar för hur man uttrycker sig liksom vad man säger. Oavsett uppfattning gällande de faktiska möjligheterna för statsministern att uppfylla löftet så gav han genom sitt sätt att uttrycka sig sken av att han, och regeringen, faktiskt skulle skjuta till medel nog för att förhindra alla uppsägningar inom sjukvården. Detta torde också försvårat planeringsförutsättningarna för regionerna. Uttalandet väcker dessutom frågor om vilka underlag och beräkningar gällande regionernas och sjukvårdens kostnader som legat till grund för statsministerns och regeringens uttalande.

¹ <https://www.tv4.se/artikel/nBzfCYsIMsx3dLTRHJv9w/loftet-kommer-inte-att-saega-upp-maenniskor-i-den-svenska-sjukvarden>

² https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/statsministerns-fragestund/statsministerns-fragestund_hbc120240229sf/

³ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/klart-235-varslas-inom-region-ostergotland-morell-m-svart-besked>

Med anledning av vad som här är beskrivet uppmanar jag konstitutionsutskottet att granska de uttalanden som statsministern gjort samt vilka underlag och beräkningar som låg till grund för bedömningen att regeringens budgetsatsningar skulle räcka för att ingen skulle sägas upp i svensk sjukvård.

Fredrik Lundh Sammeli

